

деятельности; расширение образовательных услуг в социально-культурной среде и развитие различных видов социокультурных учреждений дополнительного образования); показано, что процесс диверсификации системы педагогического образования может иметь положительную динамику при соблюдении четко определенных условий: фундаментализация образования, преемственность и интеграция, завершенность и полнота образования, доступность, открытость и мобильность; уровни, ступенчатость, разнообразие функций и направлений образовательной системы.

Ключевые слова: педагогическое образование, педагогическая подготовка, диверсификация содержания образования, образовательная политика.

The analysis of theoretical and practical aspects of diversification of the content of teacher training for primary education is carried out. The author suggests an analysis of various definitions of the concept of "diversification". This concept covers such key aspects as: diversity, multi-dimensional development, expansion of the types of educational services, the acquisition of new activities that are not characteristic of the industry in the past; the expansion of educational services in the socio-cultural sphere and the development of various types of socio-cultural institutions of additional education. The semantic analysis of approaches to the concept of "diversification" shows that this concept has found its application in interdisciplinary branches, having received a specific interpretation in linguistics, in political vocabulary, in pedagogical education. The analysis of approaches to the discovery of the concept of "diversification" allows us to consider diversification in education in two forms: horizontal and vertical. In the context of horizontal diversification, researchers identify the following trends in the construction of an educational system: the creation of new state educational institutions; structural diversification of state educational institutions; creation of private, commercial and non-profit educational institutions of different types. Vertical diversification is to expand the spectrum and quality of educational services, to use new educational technologies. It is shown that the process of diversification of the system of pedagogical education can have a positive dynamics under the following conditions: the content-technological component provides the target and meaningful continuity of all stages of training; organization of the process of diversification is implemented in accordance with the educational function of socio-cultural activities; scientific, educational and methodological support of the modern educational environment is carried out on the basis of the use of organizational forms, methods, means and technology of socio-cultural activity; a unified system for monitoring the quality of social and educational services has been formed; Personality-activity orientation of the educational process in the socio-cultural sphere, its depth and intensity is ensured; all resource potentials of the university complex are involved and variational services are supported by the formation and development of a specialist of elementary education. Some conditions for diversifying the contents of educational programs for the preparation of specialists for primary education have been formed: fundamentalization of education, continuity and integration, completeness and completeness of education, accessibility, openness and mobility; levels, degree, variety of functions and directions of the educational system.

Key words: pedagogical education, pedagogical preparation, diversification of educational content, educational policy.

УДК 372.011.3-051:37.015.31:74

Микуліна Антоніна Костянтинівна,

старший викладач,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У статті обґрунтована необхідність розвитку естетичної культури майбутніх педагогів засобами образотворчого мистецтва. Зроблено аналіз наукових досліджень з проблеми, розроблена модель розвитку естетичної культури у студентів педагогічних спеціальностей, розкриті особливості сприймання творів образотворчого мистецтва та вплив різних форм організації навчального процесу у ЗВО на розвиток естетичної культури майбутніх педагогів.

Ключові слова: естетичне виховання, естетична культура, художньо-естетична діяльність, образотворче мистецтво.

Постановка проблеми. Завдання корінного поліпшення системи вищої освіти, якості підготовки фахівців-професіоналів у своїй сфері має фундаментальне значення для майбутнього країни. Одним із пріоритетних напрямків модернізації системи освіти в Україні є формування культури майбутнього педагога.

Розв'язання проблем формування культури кожної людини, і насамперед майбутніх педагогів, стає гостро актуальним. Як зауважують дослідники, лише через освоєння й перетворення у свій внутрішній світ історично виробленого багатства художньої культури людський індивід «стає емоційно багатим, здатним глибоко, сильно й тонко почувати і переживати» [1, с.153]. В основі побудови нової системи освіти є творча цілісна особистість зі сформованою естетичною культурою, діалектичний процес формування якої складний і суперечливий.

Естетичне виховання найтісніше пов'язане з культурним життям кожного народу. З одного боку, воно є відображенням культурного прогресу нації, її традицій, а з другого – воно стимулює розвиток культури народу, активно впливає на створення нових духовних цінностей, підтримує, підсилює інтерес до творів мистецтва, пам'яток історії і культури народу, до національних звичаїв та обрядів, тим самим невинно стимулюючи розвиток нації, держави. Активна взаємодія національних культур ефективно впливає на єдність і гармонію, різнобічність і різноманітність усєї системи естетичного виховання. Таким чином, естетичне виховання покликане в сучасних умовах бути активною складовою у системі

суспільства і його культури, засобом гармонізації соціальних і міжособистісних відносин, сприяння суспільному консенсусу, духовної організації творчих сил суспільства і кожної людини для створення передумов прогресивного розвитку нашого суспільства.

Естетичне виховання покликане формувати свідомість та самосвідомість сучасної молоді у дусі приязні та поваги, товаришності і дружби, передбачаючи взаємодію культур, подолання національної обмеженості естетичного сприймання, підвищення культури міжнаціональних відносин [2, с. 6].

Сучасна підготовка студентів педагогічних факультетів спрямована на оволодіння знаннями та вміннями з окремих спеціальних дисциплін. Аналіз педагогічної практики свідчить, що студенти не завжди підготовлені до творчого вирішення естетико-виховних завдань, використання власного художньо-естетичного досвіду в навчально-виховному процесі. Це зумовлено тим, що знання і вміння в цій сфері підготовки розглядаються як другорядні і не усвідомлюються студентами як професійно значущі. На жаль, у навчально-виховному процесі ЗВО існує тенденція: вивчення образотворчого мистецтва є самоціллю. Воно орієнтовано, насамперед, на формування в студентів суто теоретичних знань про образотворче мистецтво на основі формального аналізу художніх творів. Цей підхід не забезпечує розвитку інтересу й поваги до народних традицій, не сприяє активізації художньо-естетичної діяльності та формуванню національної самосвідомості майбутніх педагогів [7, с. 51].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку та формування естетичної культури особистості розглянута в дослідженнях філософів, психологів, культурологів, педагогів. Вона торкається наукових досліджень, що інтегрують педагогіку й естетику, культурологію та мистецтвознавство.

Естетичне виховання особистості було предметом наукового аналізу багатьох учених, які досліджували природу цього феномену. Так, у працях філософського (Н. Бердяєв, Ю. Бореєв, В. Васильченко, Є. Громов, І. Зязюн, П. Лавров) та соціологічного (С. Комаров, В. Потапчик, О. Семашко, Б. Шляхов та ін.) спрямування естетичне виховання розглядається як засіб соціалізації молоді, залучення її до духовних і культурологічних цінностей суспільства [3, с. 204].

У педагогічній літературі висвітлюються проблеми розвитку естетичної культури педагога, де виділені професійні якості, що впливають на готовність і педагогічну майстерність. Так, Г. Петрова, розробляючи професіограму в галузі естетичної культури майбутнього педагога, підкреслює такі його якості: потреба в систематичному естетичному вихованні, самовихованні та самоосвіті, широкий естетичний та художній кругозір, високорозвинений естетичний ідеал, смак, уміння аналізувати, опановувати, сприймати естетичний об'єкт, високий рівень розвитку художньо-творчих здібностей [1, с. 154]. Г. Фешина вважає, що основними показниками естетичної вихованості педагога є володіння методикою викладання предметів естетичного циклу та глибокі знання мистецтва; творче мислення, уміння подати матеріал [7, с. 92].

Автори дисертаційних досліджень останніх років наголошують на необхідності виховання й формування світоглядних уявлень особистості засобами мистецтва (В. Деміденко, Н. Кузан, О. Опалюк та ін.), формування національних цінностей (Ю. Белова) і естетичної культури у майбутніх педагогів (Г. Богатирьова); обґрунтовують теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх фахівців засобами народного мистецтва (Л. Гарбузенко), розглядаються питання поліхудожнього виховання педагогів (Т. Голінська).

Мета статті: обґрунтувати особливості та необхідність розвитку естетичної культури майбутніх педагогів засобами образотворчого мистецтва.

Результати дослідження. Естетична культура є структурним елементом соціального життя і являє собою динамічну систему, в якій враховується органічний зв'язок впливів об'єктивних умов і суб'єктивного чинника у функціонуванні цієї системи, поєднання яких забезпечить комплексний, системний характер розвитку естетичної культури як якості особистості [4, с. 137].

Навчально-виховний процес підготовки майбутніх педагогів являє собою цілеспрямовану, самокеровану, перетворюючу художньо-естетичну діяльність, яка спрямована на ґрунтовне засвоєння навчального матеріалу та його застосування у розв'язанні професійних завдань [7, с. 195].

Дослідник О. Щолокова, розглядаючи структуру художньо-естетичної діяльності, визначила її складові компоненти: пізнавальний, ціннісно-орієнтаційний, комунікативний, перетворюючий, художньо-творчий. В основі цієї структури лежить діяльнісний підхід, згідно якого знання включаються в систему дій (як розумових, так і практичних). При цьому, діяльність викладача є засобом організації активної навчально-пізнавальної діяльності студентів, коли він виявляє себе не лише як «об'єкт» педагогічного впливу, а й як активний суб'єкт художньо-естетичної діяльності. Ефективність художньо-естетичної діяльності залежить від наявності інтегрованої мети, суть якої полягає в синтезуванні естетичної культури особистості. В процесі досягнення мети відбувається інтеграція світоглядних і художньо-практичних факторів впливу на особистість майбутніх педагогів [5, с. 38].

Забезпечення високого рівня практичної підготовки майбутніх педагогів у навчальному закладі тісно пов'язане з використанням у навчально-виховному процесі поряд із традиційними, академічними методами навчання так званих

активних, професійно орієнтованих. Оволодіння педагогічними інноваціями, які базуються на психолого-педагогічних, соціально-культурологічних та фахових знаннях, дозволить педагогу досягти високого рівня майстерності у здійсненні естетичного виховання дітей. Використання мистецтва у процесі навчання у вузі створює можливості для гармонізації емоційних та логічних компонентів діяльності майбутніх педагогів, реалізації їх творчого начала.

Спираючись на результати теоретичного аналізу, було виділено низку педагогічних умов ефективності розвитку естетичної культури студентів педагогічного факультету засобами образотворчого мистецтва: визначення педагогічних можливостей образотворчого мистецтва; подання образотворчого мистецтва в навчально-виховному процесі як частини цільної художньої культури; організація процесу інтеграції сприйняття та художньо-естетичної діяльності; ознайомлення студентів із образотворчим мистецтвом регіонального і, частково, – світового рівня.

Можливість реалізації організаційно-педагогічних умов успішного формування естетичної культури майбутніх педагогів скерувала наші зусилля на вдосконалення системи художньо-професійної їх підготовки. Оновлення завдань і змісту цієї підготовки в сучасних умовах залежить від розробки та функціонування компонентів системи розвитку естетичної культури майбутнього педагога, від реально існуючих зв'язків між всіма її підсистемами.

В основу розробки моделі нашого дослідження було взято положення про те, що естетична культура майбутнього педагога є складним особистісним утворенням, яке виражає рівень художньо-естетичної компетенції в галузі мистецтва, передбачає певний рівень сформованості художніх потреб, художнього світогляду на основі вміння сприймати й інтерпретувати твори мистецтва, розвитку індивідуального художньо-творчого досвіду, готовності до мистецького діалогу та до перетворення у всій внутрішній світ досягнень естетичної культури.

У моделі відображено компоненти системи у вигляді структури, в якій кожен має свої завдання функціонування, що спрямовано на досягнення основної мети – розвиток естетичної культури майбутніх педагогів.

Складовою моделі системи є форми навчально-виховної роботи з розвитку естетичної культури студентів. За результатами дослідження з'ясовано, що доцільно використовувати традиційні та нетрадиційні організаційні форми роботи із студентами. Функціональні компоненти лекційно-семінарської систем навчання відображують стан цієї системи, її відношення і зв'язки; поєднання різних типів навчання (індивідуальних і колективних, діалогових і інструктивних). В процесі лекційно-семінарських занять активізується розумова діяльність студентів, а діяльність викладача спрямовується на розповсюдження й засвоєння продуктів естетично-творчої діяльності. Активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів як на лекціях, так і на практичних заняттях, сприяє виконання завдань міжпредметного характеру і розв'язання задач професійної спрямованості [6, с. 83].

Такий підхід до розвитку естетичної культури майбутнього педагога базується на загально-педагогічній схемі перебігу навчально-виховного процесу. Це сукупність педагогічних впливів, спрямованих на естетичний розвиток студентів вузу у процесі їх активної навчально-виховної творчої діяльності.

Структура моделі базується на дотриманні логіки засвоєння і усвідомлення студентами спеціальних понять: від наявного стану їх розвитку до сформованості основ загально-естетичної культури. Цей процес здійснюється поетапно в рамках так званого ціннісного поля (О. Альохін, В. Бутенко, О. Рудницька) і стимулює поступове сходження майбутніх педагогів на вищий рівень їхнього розвитку. Організація поетапного виховного впливу забезпечується врахуванням специфіки розвитку студентів, дії комплексу суб'єктивних і об'єктивних чинників, а також створенням педагогічно доцільних вимог, реалізація яких гарантує поступальність у розвитку естетичної культури особистості [3, с. 205].

Перший (підготовчий) етап спрямований на вирішення завдань діагностики вихідного стану естетичної культури студентів і актуалізації наявних у них знань, понять і уявлень про види мистецтв.

Метою другого – діяльнісно-розвивального етапу – є організація самого процесу опанування необхідним об'єктом змістового матеріалу, розвитком уяви, фантазії, здатності до адекватного сприймання, розуміння і оцінки творів мистецтва й художніх образів, уміння співпереживати, знаходити зв'язки з різновидами мистецтв, сформувати потребу в естетичному і духовному вдосконаленні.

Закріплення і узагальнення результатів попереднього навчання за експериментальною технологією, а також сформованість здатності до оцінної діяльності входило в перелік основних завдань заключного, третього, етапу. Він передбачав організацію самоконтролю і взаємоконтролю, самооцінки, тестування, оцінювання власних досягнень, ерудиції тощо [6, с. 91].

Відправним пунктом у організації процесу розвитку естетичної культури студента, структурування його компонентів, як відомо, є цілепокладання. Тому визначення мети і розвитку естетичної культури, відповідно до культурологічного стану суспільства, сучасних освітніх тенденцій і стандартів, вимагає серйозного наукового обґрунтування [5, с. 39].

Як засвідчує теоретичний аналіз даної проблеми, визначення педагогічних можливостей образотворчого мистецтва дозволяє більш конкретно й чітко спроектувати процес розвитку естетичної культури, накреслити його основні напрямки. Виявлені педагогічні можливості мають бути реалізовані в ході навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах і знайти своє відображення в критеріях сформованості естетичної культури студентів.

Розвиток естетичної культури студентів необхідно здійснювати в процесі організації педагогічної діяльності, метою якої є розширення їх художнього кругозору, реалізація естетичних потреб, виховання інтересу і поваги до народних традицій. Як форми педагогічної діяльності, доцільно використовувати спецпредмети, факультативи, творчі майстерні, майстер-класи з образотворчого та народного декоративно-прикладного мистецтва.

Діяльність з образотворчого мистецтва здійснювалась за такими напрямками:

- розвиток навичок цілісного сприйняття творів образотворчого мистецтва й усвідомлення специфіки мови даного мистецтва;

- розвиток умінь і навичок у виконанні різних технік образотворчого мистецтва на основі практичних вправ;

- формування в майбутніх педагогів здатності створювати образ у різних видах образотворчої діяльності на основі свідомого використання теоретичних знань та українських традицій [6, с. 89].

У ході дослідження встановлено, що естетичний, розвиток майбутніх фахівців піддається впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, а також обумовлений системою чітких закономірностей. Цей процес супроводжується низкою ускладнень між психічними складовими, та самоорганізацією навчання у вищих педагогічних навчальних закладах. Ефективність естетичної культури насамперед забезпечується врахуванням її психофізіологічних особливостей, специфіки перебігу пізнавальних процесів.

Результати діагностики розвитку естетичної культури студентів, засвідчили, що основна їх більшість знаходиться на елементарно-фрагментарному рівні. Виключенням є показник розвитку творчих здібностей. Крім того, у п'ятій частині респондентів достатньо розвинена уява, фантазія, образне мислення. Одночасно тільки 10% з них мають певні знання з видів мистецтв, а у 80% студентів спостерігається слабкий прояв уміння об'єктивного сприйняття твору, емоційно співпереживати, слухати і сприймати види мистецтв. Простежується невміння знаходити

асоціативні зв'язки між різними видами мистецтв, давати на доступному рівні оціночні характеристики творам образотворчого мистецтва.

Одержані дані діагностики свідчать про нагальну потребу в розробці та обґрунтуванні більш ефективної технології (методики) розвитку естетичної культури студентів вищих навчальних закладів.

Паралельно було зроблено спробу визначити підготовленість студентів до художнього сприйняття творів на прикладі образотворчого мистецтва.

На першому етапі експерименту було запропоновано відібрати з систематизованих серій репродукцій, що склалися з набору картин без назви автора, твори, яким віддається перевага.

Аналіз відібраних творів здійснювався за наступними показниками: композиційна побудова (закони, правила, прийоми, засоби); колір (колерит, емоційність, залежність від задуму, «настрій»); матеріалізація (художній матеріал, техніка виконання).

Одержані матеріали дали змогу встановити, що перевагу має вербальний тип художніх суджень студентів, це 73,0% від кількості учасників експерименту: ерудиція обумовлена випадковими знаннями з образотворчого мистецтва; відношення до твору носить досить поверхове судження; єдність форми і змісту розвинена недостатньо.

Виявляючи взаємозв'язок художніх суджень з характером твору, що сприймається, було відмічено, що вони залежать від позиції трактування дійсності в творі, а також можливості застосування їх у навчальному процесі. В основному, в аналізі картин студенти насамперед звертали увагу на предмет зображення, а не на художні засоби автора.

Результати дослідження дали змогу визначити низку проблем, які існують при викладанні в освітній галузі естетичної культури вищих педагогічних навчальних закладів. По-перше, студенти мають не високий рівень розвиненості сприйняття творів мистецтва, особливо не реалістичного напрямку. По-друге, відбираючи твори мистецтва для дітей під час практики, студенти орієнтуються на власний смак і наявність в художньому творі життєвої «правди». По-третє, відчувається нагальна потреба в знаннях про образотворче мистецтво і навички в художній творчості. По-четверте, побудова занять на основі синтезу мистецтв, врахування особливостей кожного його виду творів мистецтва, що потребує від педагога розвиненої чутливості до розуміння єдності форми і змісту в творах мистецтва.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Одержані дані дозволяють зробити висновок про наявність прямого зв'язку між рівнем художньо-естетичного сприйняття студентами творів мистецтва і ступенем їх готовності до формування у дітей здатності до сприймання і розуміння художніх творів, розвитку особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва. Необхідність удосконалення процесу розвитку естетичної культури майбутніх педагогів виявляється у формуванні умінь рефлексивно мислити, критично ставитись до власних смаків і уподобань, естетичному самовдосконаленні, що потребує нових форм і методів організації естетичного виховання студентської молоді у вищому педагогічному навчальному закладі.

На нашу думку, сучасній вищій школі потрібна інноваційна організація навчання студентів, яка сприятиме виробленню потреби в художньо-естетичному, полікультурному освоєнні світу, спрямованої на творення власного «Я». Її організація вимагає наукового обґрунтування відповідних вихідних концептуальних положень, розробки дидактико-методичного, матеріального та психолого-педагогічного забезпечення.

Звідси розвиток естетичної культури у вищому педагогічному закладі повинен ґрунтуватись на принципах науковості та творчості, які визначаються об'єктивними законами розвитку, вільному виборі спеціальних методів, організаційних форм і засобів використання образотворчого мистецтва.

Список використаних джерел

1. Голінська, Т.М. Проблеми підготовки вчителів початкових класів до проведення інтегрованих уроків мистецтва / Т.М. Голінська // Актуальні проблеми викладання філологічних дисциплін : збірник наукових праць. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2003. – С. 151–155.
2. Зязюн, І.А. Культура в контексті політики та освіти / І.А. Зязюн // Мистецтво та освіта. – 1998. – № 2. – С. 2–8.
3. Кондрацька, Л.А. Антропологічний погляд на проблему культурологічної підготовки особистості майбутнього вчителя мистецтва / Л.А. Кондрацька // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 6. – С. 202–214.
4. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Збірник документів, що регламентують роботу закладів освіти України. – Кіровоград, 2004. – С. 134–140.
5. Нейгруц, Т. В. Інтеграція освітніх програм художньо-естетичної спрямованості в освітньому просторі закладу додаткової освіти / Т.В. Нейгруц // Додаткова освіта і виховання. – 2008. – № 9. – С. 37–41.
6. Основи викладання мистецьких дисциплін / за заг. ред. О.П. Рудницької. – Київ, 1998. – 183 с.
7. Підкурманна, Г. О. Художньо-педагогічна підготовка фахівців дошкільного виховання в педагогічному університеті / Г. О. Підкурманна. СПб. : НДІХ Спб ДУ, 1998. – 277с.

References

1. Holinska, T. M. Problems of preparing elementary school teachers for integrated art lessons/ T. M. Holinska // Actual problems of teaching philological disciplines: a collection of scientific works. – Kherson : Vyd-vo KhDU, 2003. – S. 151–155.
2. Ziaziun, I. A. Culture in the context of politics and education / I. A. Ziaziun // Art and education. – 1998. – № 2. – S. 2–8.
3. Kondratska, L. A. Anthropological view on the problem of culturological training of the personality of the future teacher of art / L. A. Kondratska // Pedagogy and psychology of professional education.. – 2002. – № 6. – S. 202–214.
4. Concept of artistic and aesthetic education of students in general educational institutions // Collection of documents regulating the work of educational institutions of Ukraine.– Kirovohrad, 2004. – S. 134–140.
5. Neihurts, T. V. Integration of educational programs of artistic and aesthetic orientation in the educational space of the institution of additional education / T. V. Neihurts // Additional education and upbringing. – 2008. – № 9. – S. 37–41.
6. Fundamentals of teaching artistic disciplines / za zah. red. O. P. Rudnytskoi. – Kyiv, 1998. – 183 s.
7. Pidkurhanna, H. O. Artistic and pedagogical preparation of specialists in preschool education at the pedagogical university / H. O. Pidkurhanna. SPb.: NDIKh Spb DU, 1998. – 277s.

В статтє обоснована необхідність розвитку естетическої культури у будучих педагогов средствами изобразительного искусства. Сделан анализ научных исследований по данной проблеме, разработана модель развития эстетической культуры у студентов педагогических специальностей, раскрыты особенности восприятия произведений изобразительного искусства и влияние различных форм организации учебного процесса в вузе на развитие эстетической культуры будущих педагогов.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, эстетическая культура, художественно-эстетическая деятельность, изобразительное искусство.

One of the prior directions of modernization the education system in Ukraine is the cultureformation of future teacher, in the basis of which is the creation of a creative holistic personality with a formed aesthetic culture. The problem of development and formation of personality aesthetic culture has been studied in researches of philosophers, psychologists, and educators. Among the most important qualities that determine the level of future teachers aesthetic culture development, scientists highlight: the need for systematic artistic education, self-education and self-education, a broad aesthetic and artistic outlook, aesthetic ideal, taste, ability to analyze, perceive aesthetic object, a high level of development artistically -creative abilities. It is proved that the future teacher aesthetic culture is a complex personal formation, which expresses the level of artistic and aesthetic competence in the field of art, involves a certain level of artistic needs formation, artistic outlook on the basis of the ability to perceive and interpret works of art, the development of individual artistic and creative-art experience, readiness to artistic dialogue and to transformation into the personal inner world the achievements of aesthetic culture. The development of students' aesthetic culture need to be made in the process of organized pedagogical activity, the purpose of which is to expand their artistic outlook, to realize aesthetic needs, to raise interest and respect to the folk traditions. As forms of pedagogical activity, it is reasonable to use special subjects, electives and creative workshops, master classes on fine arts, folk arts and crafts. The pedagogical conditions of the effectiveness aesthetic culture development of pedagogical faculty students by means of fine arts are determined: definition of pedagogical possibilities of fine arts; organization of the process of perception works of art and artistic and aesthetic activities in the process of learning; acquaintance of students with Ukrainian fine arts and, partially, world-class. Therefore, the need of improvement the process of aesthetic culture developing of future teachers reveals in the formation of creative thinking skills, aesthetic self-improvement, which requires new forms and methods of organizing aesthetic education of students in higher pedagogical educational establishment.

Key words: aesthetic education, aesthetic culture, artistic and aesthetic activity, fine arts.

УДК 378.011.3-052.091.31-042.65:378.016:373.2(045)

Михайлова Катерина Василівна,

старший викладач,

Волошин Надія Петрівна,

старший викладач,

Мукачівський державний університет, м. Мукачєво

ЕФЕКТИВНІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлена проблема ролі самостійної роботи студентів з метою засвоєння ними теоретичних знань з психолого-педагогічних дисциплін та формування умінь застосовувати їх під час педагогічної практики у системі підготовки фахівців з дошкільної освіти. Розкрито методи та прийоми керівництва педагогічною практикою студентів у базових закладах дошкільної освіти, а також роль самостійної роботи студентів у процесі організації навчально-виховного процесу з дітьми дошкільного віку, проведенні науково-дослідницької роботи та формуванні основ педагогічної майстерності

Ключові слова: особистість, педагог-новатор, педагогічна майстерність, гуманізм, моральні якості, педагогічне прогнозування, практичні уміння та навички.